Västra härad.

66. Almesåkra kyrka.

Pl. 54.

Litteratur: A. Friberg: Anteckningar (NSmArk); R. Blomqvist: Studier i Smålands romanska stenkonst (1929) s. 45 och 67 m.fl. ställen.

Äldre avbildningar: P. G. Vejde: foto 1914 (NSmArk); O. v. Friesen: foto 1917 (NSmArk); Blomqvist: foto i aa pl. 16 fig. 2.

I Almesåkra kyrka förvaras en romansk dopfunt av sandsten med en inskrift bestående av sex runor. Funten är 89 cm hög, därav foten 36, noden 16 och cuppan 37 cm. Cuppans diameter, mätt efter den yttre kanten, är 62,5 cm, efter den inre 56 cm, dess djup är 28 cm. Ett centralt uttömningshål finnes, 3,5 cm i diameter. Runorna äro inhuggna på noden. Funten påminner i väsentliga avseenden om Blädingefunten, Sm 4. Dess fot har formen av ett tärningskapitäl, noden är utåtbuktad. Runt cuppans övre kant löper ett flätornament. På Almsåkrafunten avbrytes detta på fyra ställen av huvuden, två av människa och två av vädur — ett av de sistnämnda är avslaget.

Inskrift:

ku inri
1 5

Gu(ð). INRI.

Gud. INRI.

Till läsningen: Till höger om bistaven till 1 **k** synes en fåra, som är oregelbunden och skiljer sig från de huggna; runan är icke **f**.

Runföljden **inri** utgör Kristusmonogrammet I N R I, begynnelsebokstäverna till orden i den inskrift (i dess latinska version), som Pilatus lät uppsätta på Kristi kors: Iesus Nazarenus Rex Iudæorum. De två första runorna **ku** böra sannolikt uppfattas som en skrivning för *Guð*.

Inskriften erbjuder få hållpunkter för en datering från språklig-runologisk synpunkt. Den med Almesåkrafunten besläktade Blädingefunten torde kunna dateras till 1200-talets förra hälft; se Sm 4. Enligt R. Blomqvist (*Studier i Smålands romanska stenkonst*, 1929, s. 67) hör Almesåkrafunten liksom Blädingefunten till de senare alstren av den s.k. Finnvidertruppen och har tillkommit inemot år 1175.

67. Bringetofta kyrka.

Pl. 43.

Litteratur: Jönköpingsposten den $^{14}/_{8}$ 1923.

Äldre avbildningar: A. Friberg: teckning den $^{25}/_{8}$ 1924, foto 1924 (NSmArk); gipsavgjutning i ATA.

I Bringetofta kyrkas interiör ha runor kommit i dagen på två ställen. Kyrkan är medeltida men utökades 1745 med en tillbyggnad av trä på norra sidan. Under en restaurering år 1923 framkommo intressanta mål-

ningar och på två ställen runor, dels på absidens södra vägg (Sm 67) nedanför de målningar, som befinna sig där, dels på långhusets östra gavel söder om triumfbågen (Sm 68).

Runorna på absidväggen stå i en enkel rad mellan marglinjer 120 cm över golvet. De äro 4 cm höga. Inskrift:

kum her magnus
1 5 10

... *Herra Magnús.*

... Herr Magnus.

Till läsningen: Mellan övre delarna av runorna 1 och 2 synes ett vertikalt streck, 1 cm långt, av samma karaktär som de ristade, felristning? Runan 5 har strax nedanför mitten en punkt, som är mycket obetydlig men sannolikt är en stingning. Till vänster om hst i 6 **r** synes ett streck, som synbarligen tillkommit av misstag. Runan 8 **a** har en lång och oregelbunden, ensidig bst. Hst förlänges uppåt och nedåt av fåror på andra sidan marglinjerna. Runan 9 är skadad i sin övre del genom en djup grop i putsen, och omedelbart under denna synes en stingning i form av en jämn, rund fördjupning. Bst på 10 **n** är närmast hst skadad; dess nedre del framträder tydligare. A. Friberg läste inskriften: **kumhirmakus**.

Runorna 4–12 bilda orden fsv. *Hærra Magnus*, vari vi med säkerhet finna namnet på socknens kyrkoherde vid den tid, då kyrkan byggdes, alltså det första kända namnet i Bringetoftas series pastorum. Samme man åsyftas sannolikt med **mahno** i den andra inskriften på kyrkväggen, Sm 68. Namnet *Magnus* förekommer även i Sm 26 och Sm 115.

Utom runorna finnas i närheten av dem på väggen andra ristningar. Ovanför inskriften, stående på en linje, som går i spetsig vinkel mot övre marglinjens vänstra spets, finnas några tecken, som dock ej äro runor, och 6 cm nedanför inskriften, snett under 1 **k**, synes bl.a. en rektangulär figur, som har spetsig topp och är fylld av ett rutornament. Den är 12 cm hög, 3 cm bred.

Kyrkan dateras av R. Blomqvist (*Studier i Smålands romanska stenkonst*, 1929, s. 29) till 1100-talets tidigare hälft, av E. Lundberg (*Byggnadskonsten i Sverige under medeltiden* 1, 1940, s. 334) till tiden 1140–1180.

68. Bringetofta kyrka.

Litteratur: Jönköpingsposten den $^{14}/_{8}$ 1923.
Äldre avbildningar: A. Friberg: foto 1924 (NSmArk); gipsavgjutning i ATA.

I Bringetofta kyrka finns utom den förut beskrivna Sm 67 även en runinskrift över predikstolstrappan på den medeltida kyrkans östra långhusgavel, snett ovanför triumfbågens södra kragsten. Avståndet från golvet är 370 cm. Då det på grund av placeringen visade sig svårt att företaga en direkt granskning av runinskriften samt att fotografera densamma in situ, gjordes en gipsavgjutning.

Runorna äro ristade i puts. De äro fördelade på fyra rader, A B C D nedan, av vilka A B C äro ordnade under varandra och D är ristad till höger om B något lägre än denna.

Inskrift:

A **mahno**
1 5

B **fuþorkhniastmlʀ**
10 15 20

C **kiurkh - - - l m**
25 30

D **frof - - - - - -**
35 40